

Název judikátu:	Orgány společnosti. Odstoupení z funkce. Účel ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák.
Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	09/23/2003
Spisová značka:	29 Odo 181/2003
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2003:29.ODO.181.2003.1
Typ rozhodnutí:	Usnesení
Heslo:	
Dotčené předpisy:	§ 243b odst. 5 předpisu č. 99/1963Sb. § 218 odst. 5 písm. c) předpisu č. 99/1963Sb. § 66 odst. 5 písm. c) předpisu č. 513/1991Sb.
Kategorie rozhodnutí:	B

NEJVYŠŠÍ SOUD

ČESKÉ REPUBLIKY

29 Odo 181/2003-124

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci návrhu na povolení změny zápisu A., spol. s r. o., do obchodního rejstříku, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. C 19 940, o dovolání navrhovatelů Ing. J. S., a Ing. A. K., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. prosince 2001, č.j. 5 Cmo 400/2001-101, takto:

I. Dovolání se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

Napadeným usnesením potvrdil odvolací soud usnesení ze dne 20.6.2001, č.j. C 19940, F 240/2001/1-79, kterým Krajský soud v Ostravě zamítl návrh na povolení zápisu výmazu jednatelů A., spol. s r. o. (dále jen „společnost“) Ing. A. K. a Ing. J. S. do obchodního rejstříku, protože navrhovatelé neprokázali, že valná hromada konaná dne 15.12.2000, na které mělo být projednáno jejich odstoupení z funkce, byla řádně svolána.

V odůvodnění svého usnesení odvolací soud uvedl, že podle ustanovení § 66 odst. 1 obchodního zákoníku ve znění před novelou provedenou zákonem č. 370/2000 Sb. (dále jen „obch. zák.“) mohli jednatelé společnosti s ručením omezeným odstoupit ze své funkce, byli však povinni to oznámit orgánu, který je do funkce jmenoval. Výkon jejich funkce končil dnem, kdy jejich odstoupení projednal nebo měl projednat orgán, který je do funkce jmenoval, nestanovila-li společenská smlouva nebo statuty jinak.

Z obsahu spisu soud zjistil, že navrhovatelé Ing. K. a Ing. S. předložili spolu s návrhem na svůj výmaz z obchodního rejstříku listiny nazvané „Odstoupení z funkce jednatele společnosti“ datované dne 14.12.2000 podepsané první Ing. K., druhá Ing. S., s tím, že odstoupení z funkce jednatele vzal svým podpisem na vědomí vždy druhý z nich. Předložili také zápis z valné hromady konané dne 15.12.2000, ze kterého odvolací soud zjistil, že v bodě 3 programu valné hromady Ing. K. a Ing. S. oznámili, že dne 14.11.2000 (správně 14.12.2000) odstoupili z funkce.

Přitom společenská smlouva A., spol. s r.o. se od ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. neodchyluje.

Odvolací soud uzavřel, že základním předpokladem ukončení výkonu funkce jednatele odstoupením je oznámení odstoupení orgánu, který jej jmenoval. Z obsahu spisu vyplynulo, že se tak stalo přímo na jednání valné hromady společnosti konané 15.12.2000, kdy, bez ohledu na to, zda tato valná hromada byla svolána v souladu se společenskou smlouvou, Ing. K. a Ing. S. oznámili, že dnem 14.12.2000 odstoupili z funkce. Valná hromada pak byla povinna projednat jejich odstoupení na nejbližším zasedání, které se konalo po 15.12.2000. Z obsahu spisu nevyplývá, a dovolatelé to ani netvrdí, že by po 15.12.2000 proběhlo či mělo proběhnout další jednání valné hromady. Proto dospěl odvolací soud k závěru, že dosud byl pro platné odstoupení jednatelů splněn pouze první předpoklad, tedy ten, že jednatelé své odstoupení valné hromadě řádně oznámili. Nebylo však prokázáno, že by jejich odstoupení projednala či měla projednat nejbližší valná hromada. S ohledem na termín konání valné hromady, na kterém jednatelé oznámili odstoupení z funkce, nelze v tomto případě postupovat podle § 66 odst. 1 obch. zák. v platném znění.

Proti usnesení odvolacího soudu podali navrhovatelé dovolání. Co do přípustnosti dovolání odkázali na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) a co do důvodů na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“).

V odůvodnění dovolání uvedli, že soud prvního stupně odůvodnil zamítavé rozhodnutí tím, že mu nebylo prokázáno řádné svolání valné hromady. Více soud o zamítnutí návrhu neuvedl, a proto nebylo zřejmé, jaký následek s absencí důkazu o řádném svolání valné hromady ve vztahu k ukončení funkce navrhovatelů spojil. Takové odůvodnění považují dovolatelé za nedostatečné, protože v něm soud neuvedl, jak věc posoudil po právní stránce.

Pro případ, že by soud prvního stupně vycházel z toho, že nebyla-li valná hromada řádně svolána, nedošlo k jejímu konání, dovolatelé v odvolání argumentovali tím, že ustanovení § 131 obch. zák. výslovně předpokládá i možnost konání valné hromady svolané nikoli řádně a nedostatek řádného svolání nestíhá sankcí neplatnosti konání valné hromady jako celku, ale umožňuje postup podle § 131 obch. zák. Při závěru, že se valná hromada 15.12.2000 konala, byť bylo její svolání zatíženo vadami, je nutno konstatovat i splnění předpokladů formulovaných v ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. V zápisu z valné hromady se výslovně uvádí, že Ing. K. a Ing. S. oznámili valné hromadě odstoupení z funkce a bylo tedy na valné hromadě samé, aby toto oznámení projednala. Pokud tak neučinila, učinit tak měla, když o odstoupení prokazatelně věděla.

Dále uvedli, že odvolací soud považuje za předpoklad zániku funkce jednatele dva úkony, oznámení odstoupení příslušnému orgánu a projednání odstoupení příslušným orgánem. Přitom odvolací soud shledává nezbytným, aby tyto dva úkony byly učiněny nikoli v bezprostřední časové návaznosti, nýbrž s určitým časovým odstupem. V projednávané věci tak, aby se valná hromada na některém svém zasedání o odstoupení dověděla a na jiném, budoucím zasedání, odstoupení projednala.

Podle mínění dovolatelů z ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. nelze „žádným právním výkladem“ dospět k závěru, že projednání odstoupení jednatele je zakázáno učinit ještě na tomtéž zasedání příslušného orgánu, tj. valné hromady společnosti. Ani gramatický výklad ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. („Příslušný orgán je povinen projednat odstoupení na nejbližším zasedání poté, co se o odstoupení z funkce dověděl“) „nedává zjistit, že termínem poté jest rozumět na jiném, dalším, novém, budoucím, zasedání.“

Dovolatelé navrhuji, aby dovolací soud usnesení obou soudů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přípustné není.

Předpokladem přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. je závěr dovolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka, mají po právní stránce zásadní význam. Přitom otázku, zda dovoláním napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam, řeší dovolací soud jako otázku předběžnou. Teprve kladným závěrem dovolacího soudu se stává dovolání přípustným.

O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam, se jedná zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Za otázku zásadního právního významu nelze považovat takovou otázku, která byla v napadeném rozhodnutí řešena v souladu s ustálenou soudní praxí.

Z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu má zásadní právní význam pouze tehdy, je-li v něm řešena právní otázka, která má zásadní právní význam nejen pro rozhodnutí konkrétní věci (v jednotlivém případě), ale z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec (pro jejich judikaturu - srv. Bureš, Drápal, Krčmář, Mazanec: Občanský soudní řád, Komentář, II. díl, 6. vydání, Praha, C. H. Beck 2003, s. 1047). V projednávané věci dovolací soud takovou právní otázku neshledal.

Dovolací soud dospěl k závěru, že ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. nedává - pokud jde o jeho gramatický výklad - jednoznačnou odpověď na to, zda odstoupení určité osoby z funkce má projednat orgán, jemuž bylo odstoupení oznámeno, ještě na tom zasedání, na kterém k oznámení došlo, anebo na zasedání příštím. Je proto třeba doplnit gramatický výklad výkladem teleologickým a logickým.

Účelem ustanovení § 66 odst. 1 obch. zák. je na jedné straně umožnit orgánům či členům orgánů společnosti, aby mohli odstoupit z funkce bez toho, že by jim v tom společnost mohla zabránit, ať již aktivním jednáním nebo nečinností, na druhé straně pak ochránit společnost před tím, že statutární orgán nebo jeho člen ukončí funkci ze dne na den aniž by dal společnosti přiměřený čas k tomu, aby si za něj mohla najít adekvátní náhradu; takový postup by totiž v konkrétním případě mohl zcela ochromit činnost společnosti. Oba uvedené cíle jsou rovnocenné. Z toho pak lze dovodit, že při posuzování postupu při odstoupení z funkce je třeba brát v úvahu konkrétní okolnosti posuzovaného případu, tj. je nutno zvažovat, zda postupem jednatelů nebylo zkráceno právo společnosti, resp. jejích společníků, na poskytnutí dostatečné lhůty k nalezení nových kvalifikovaných jednatelů. Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí o tom, zda v projednávané věci postupovali jednatelé v souladu s ustanovením § 66 odst. 1 obch. zák., není otázkou zásadního právního významu, neboť závisí na konkrétním posouzení okolností odstoupení a nemá tedy význam pro jiná rozhodnutí, než právě pro rozhodnutí v projednávané věci. Nejedná se tedy o otázku zásadního právního významu.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. proto dovolání přípustné není. Protože dovolací soud neshledal ani jiný důvod přípustnosti dovolání a dovolatelé jej ostatně ani netvrdili, dovolací soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 5 a § 218 písm. c) o.s.ř. odmítl.

Pro úplnost je třeba dodat, že závěry dovolatelů ohledně důsledků toho, že valná hromada nebyla řádně svolána, jsou nesprávné. Je sice pravdou, že i když nebyla valná hromada řádně svolána,

považují se její usnesení za platná, pokud se některá z oprávněných osob neplatnosti úspěšně nedovolá. Jak však již dovodil Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 13.1.1999 sp. zn. 1 Odon 101/97, od kterého nemá důvodu se odchylovat, po marném uplynutí lhůty podle § 131 odst. 1 obch. zák. nelze přezkoumávat platnost usnesení valné hromady jinak než v řízení o povolení zápisu skutečnosti, která vyplynula z usnesení valné hromady, do obchodního rejstříku (§ 120 odst. 2 o.s.ř.).

Z uvedeného vyplývá, že rejstříkový soud je povinen v řízení o zápisu skutečnosti založené rozhodnutím valné hromady přezkoumávat, zda bylo usnesení řádně přijato, bez ohledu na to, zda bylo napadeno žalobou podle ustanovení § 131 obch. zák. Přitom, jak dovodil Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 10.1.1996, sp. zn. 1 Odon 23/95, ustanovení § 131 obch. zák. o tom, že společník, jednatel nebo člen dozorčí rady společnosti může požádat do tří měsíců soud, aby vyslovil neplatnost usnesení valné hromady, pokud je v rozporu s právními předpisy, společenskou smlouvou, popřípadě stanovami, je nutno vztáhnout nejen na případy rozporu obsahu usnesení s uvedenými normami, ale i na případy, kdy usnesení není v souladu s předpisy upravujícími způsob svolávání valné hromady.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 243b odst. 5, § 224 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř., neboť dovolatelé nemají na náhradu těchto nákladů právo a společnosti v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly.

Proti tomuto rozhodnutí není opravný prostředek přípustný.

V Brně 23. září 2003

JUDr. Ivana Štenglová, v.r.

předsedkyně senátu